

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

924

Vragen van het lid **Klink** (VVD) aan de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking over *het bericht dat Rusland voorlopig niet akkoord gaat met verlenging van de graandeal* (ingezonden 1 november 2022).

Antwoord van Minister **Schreinemacher** (Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking) (ontvangen 5 december 2022).

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het bericht dat Rusland voorlopig niet akkoord gaat met verlenging van de graandeal?¹

Antwoord 1

Ja

Vraag 2, 3 en 6

Rusland meent dat toezeggingen over het vereenvoudigen van export uit Rusland en bepalingen uit de overeenkomst niet zouden worden nagekomen. Om welke concrete bepalingen gaat dit en worden deze inderdaad niet nagekomen?

Hoe verenigbaar acht u deze toezeggingen en bepalingen met het huidige sanctie pakket? Vindt u dat dergelijke vereenvoudiging afdoet aan de effectiviteit van de sancties?

Hoe groot acht u de kans dat de graandeal niet voor 19 november wordt verlengd? Welke gevolgen zou dit voor Nederland direct hebben?

Antwoord 2, 3 en 6

Op 17 november jl. werd bekend dat met dank aan de inzet van de VN en Turkije, de graandeal is verlengd met 4 maanden. Hierdoor kan Oekraïne graan en andere landbouwproducten via zijn havens aan de Zwarte Zee blijven exporteren. Inmiddels is sinds 1 augustus meer dan 11 miljoen ton aan landbouwproducten verscheept vanuit de drie Oekraïense havens op meer dan 400 scheepsbewegingen.

De VN, en namens de VN ook UNCTAD, zijn regelmatig in overleg met de EU en met individuele landen om de uitzonderingen op het sanctieregime voor landbouwproducten en kunstmest ook gestand te doen. Het doel van deze

¹ Financieel Dagblad, 27 oktober 2022 Rusland voorlopig niet akkoord met verlenging graandeal (fd.nl).

uitzonderingen is expliciet gelegen in het mitigeren van de impact van de oorlog voor de meest kwetsbare landen en meest kwetsbare mensen. In dat kader is ook Nederland door de VN benaderd vanwege een lading kunstmest die eigendom was van een Russisch bedrijf en hier bevroren was onder het EU sanctieregime. Inmiddels is er een overeenkomst tot stand gekomen tussen de Russische eigenaar, het Wereldvoedselprogramma en Malawi over donatie van deze lading kunstmest aan Malawi. De lading is hiertoe inmiddels vrijgegeven.

Vraag 4, 5 en 7

Op de dag dat de graandeal gesloten werd (22 juli jl.) gaf u te kennen dat «Nederland bereid is om te helpen waar nodig» met betrekking tot de graandeal en de uitvoering door alle partijen daarvan. Hoe heeft deze Nederlandse inzet vorm gekregen?²

In de kamerbrief «Stand van zaken hulp, herstel en wederopbouw Oekraïne» stelt u dat «Nederland via organisaties die de graandeal uitvoeren, UNCTAD en Centre for Humanitarian Dialogue (CHD) voor het Istanboel Coördinatie Mechanisme, ondersteuning gaat bieden.» Hoe heeft deze samenwerking concreet vorm gekregen? Blijft deze samenwerking in dezelfde vorm bestaan?³

Welke stappen onderneemt u zelf, dan wel in VN-verband, om verlenging van de graandeal te realiseren?

Antwoord 4, 5 en 7

Het kabinet hecht groot belang aan voortzetting van de graandeal en steunt actief inspanningen om dat mogelijk te maken. Op verzoek van de Secretaris-Generaal van de VN Guterres heeft Nederland op 10 november jl. een 2-jarige overeenkomst met UNCTAD getekend voor een financiële bijdrage van 1,9 miljoen dollar. Hiermee ondersteunt Nederland de inspanningen van UNCTAD in de door Guterres opgezette Global Crisis Response Group on Food, Energy and Finance en in de onderhandelingen en monitoring van de uitvoering van de graandeal in de Zwarte Zee. UNCTAD speelt daarnaast ook een belangrijke rol in de contacten met Rusland over de graandeal en de uitvoering van de afspraken rond uitzonderingen op de sancties waarmee Russisch voedsel en kunstmest beschikbaar blijft voor de wereldmarkt.

Het Centre for Humanitarian Dialogue (CHD) speelde een bemiddelende rol bij de totstandkoming van de graandeal (als onderdeel van het VN-team) en is thans betrokken bij de implementatie. CHD zet staf in bij het Joint Coordination Centre (JCC) in Istanbul. Deze personen zien toe op naleving van de deal en het ondersteunen bij de uitvoering, bijvoorbeeld door het bepalen van veilige vaarroutes en het mogelijk maken van certificering en inspectie van schepen. Nederland had al een lopende relatie met CHD, maar heeft voor deze inzet een additionele bijdrage van Euro 250.000 beschikbaar gemaakt. De Nederlandse steun aan CHD blijft ook na verlenging van de graandeal doorlopen.

Via het World Food Program (WFP) draagt Nederland Euro 4 mln. bij aan het door President Zelensky gelanceerde «Grain from Ukraine»-initiatief. Dit initiatief werd genomen in het kader van 90-jaar Holodomor-herdenking door Oekraïne. Het betreft hier twinning programma's van WFP waarbij door Oekraïne gedoneerd graan wordt verscheept naar Jemen en Soedan met behulp van financiering door donoren als Nederland. Ook andere donoren als VS, VK, Canada en Duitsland namen hieraan deel.

² <https://twitter.com/lshcreinemacher/status/1550517027734953996?s=46&t=gKtbXhJ7YwN3SMihwDSJpw>.

³ Kamerstuk 36 045, nr. 113. Kamerbrief stand van zaken hulp, herstel en wederopbouw Oekraïne d.d. 27 september 2022 | Kamerstuk | rijksoverheid.nl.